

September 2023

Whistleblowing

Σε εφαρμογή η νομοθεσία περί των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (Whistleblowing)

Στις 17 Δεκεμβρίου 2023 τίθεται σε πλήρη εφαρμογή ο νέος νόμος 4990/2022 σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Αντικείμενο του Ν. 4990/2022, είναι η ίδρυση ενός συστήματος εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς παραβιάσεων ενωσιακού δικαίου, η προστασία των προσώπων που αναφέρουν τις εν λόγω παραβιάσεις, η οργάνωση της διαδικασίας υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης των αναφορών και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασής του (whistleblowing).

Contact

Γιάννης Κουμέττης
Εταίρος

T: +30 210 3626888

E: gkoumettis@souriadakistsibris.gr

Έφη Παπακωνσταντίνου
Συνεργάτης

T: +30 210 36 26 888

E: epapakonstantinou@souriadakistsibris.gr

FOLLOW US

Στις 11.11.2022 δημοσιεύθηκε ο ν. 4990/2022, σχετικά με τη διασφάλιση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου, με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 (EU Whistleblower Directive) η οποία θεσπίζει πρότυπα αποτελεσματικής προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις συγκεκριμένων τομέων του δικαίου της Ένωσης. Αντικείμενο του Ν. 4990/2022, είναι η ίδρυση ενός συστήματος εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς παραβιάσεων ενωσιακού δικαίου, η προστασία των προσώπων που αναφέρουν τις εν λόγω παραβιάσεις, η οργάνωση της διαδικασίας υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης των αναφορών και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασής του (whistleblowing).

Οι διατάξεις του Ν. 4990/2022 εφαρμόζονται για την προστασία προσώπων που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου, στους εξής τομείς: Δημόσιες συμβάσεις, Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, Ασφάλεια και συμμόρφωση προϊόντων, Προστασία περιβάλλοντος, Προστασία από ακτινοβολία και της πυρηνικής ασφάλειας, Ασφάλεια τροφίμων και ζωοτροφών και υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων, Δημόσια υγεία, Προστασία καταναλωτών, Προστασία ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και της ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών, Οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, Εσωτερική αγορά.

Ο Νόμος καθορίζει ένα πλαίσιο αναφορών για τέτοιες παραβιάσεις σε δυο επίπεδα. Σε πρώτο επίπεδο τα αναφέροντα πρόσωπα καταγγέλλουν τις παραβιάσεις εσωτερικά, στο αρμόδιο στέλεχος του φορέα που εργάζονται ή παρέχουν τις υπηρεσίες του και εν γένει συνεργάζονται. Σε δεύτερο επίπεδο εγκαθιδρύεται ένας εξωτερικός διάυλος αναφοράς, στον οποίο τα αναφέροντα πρόσωπα μπορούν είτε να επανυποβάλλουν αναφορές που έχουν απευθύνει ήδη στον αρμόδιο εσωτερικό διάυλο του φορέα τους, είτε να υποβάλλουν τις αναφορές αυτές απευθείας στον εξωτερικό διάυλο.

Ως προς τον ιδιωτικό τομέα, υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικού διαύλου αναφοράς και ορισμού Υπεύθυνου Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (Υ.Π.Π.Α.) έχουν οι εξής φορείς:

1. Επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 50 εργαζόμενους,
2. Επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τον αριθμό εργαζομένων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς:
 - (α) χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών,
 - (β) μεταφορών
 - (γ) περιβάλλοντος,
3. Επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τον αριθμό εργαζομένων, που λειτουργούν βάσει απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ή των οποίων οι δραστηριότητες δύνανται από τη φύση τους να προκαλέσουν κίνδυνο για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

Ο Υ.Π.Π.Α. μπορεί να είναι είτε εργαζόμενος της επιχείρησης, είτε τρίτο πρόσωπο, με ελάχιστη θητεία ένα (1) έτος, εκτός εάν επέλθει σπουδαίος λόγος τερματισμού της και αναφέρεται στο ΔΣ. Οι ρυθμίσεις σχετικά με την υποβολή αναφορών αφορούν σε όλα τα πρόσωπα που απασχολούνται στην επιχείρηση (λ.χ. εργαζόμενους, συμβούλους, μέλη διοίκησης, μετόχους, πρόσωπα που εργάζονται υπό την εποπτεία αναδόχων, υπεργολάβων, προμηθευτών), σε συνταξιούχους από την επιχείρηση και υποψήφιους για απασχόληση σε αυτήν, σε πρόσωπα που συνδράμουν τους αναφέροντες όπως υποβάλουν την αναφορά τους («διαμεσολαβητές»), καθώς και σε συναδέλφους και συγγενείς των αναφερόντων.

Η εσωτερική αναφορά υποβάλλεται γραπτώς ή προφορικώς ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας προσβάσιμης και σε άτομα με αναπηρία, η οποία λειτουργεί στο διαδικτυακό τόπο της επιχείρησης. Η προφορική αναφορά είναι δυνατό να υποβληθεί μέσω τηλεφώνου ή άλλων συστημάτων φωνητικών μηνυμάτων, καθώς και μέσω προσωπικής συνάντησης με τον Υ.Π.Π.Α. εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, κατόπιν αίτησης του αναφέροντος.

Σε περίπτωση που υπάρχει εύλογη πεποίθηση ότι η αναφορά δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά εσωτερικά, ή ότι υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων σε βάρος του αναφέροντος, καθιερώνεται δυνατότητα αναφοράς σε εξωτερικό δίαυλο και συγκεκριμένα στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.), η οποία αποτελεί τον ενιαίο εξωτερικό δίαυλο αναφοράς όλων των κατηγοριών αναφορών. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις αυτές, επιβάλλεται πρόστιμο από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας ή τον αρμόδιο εποπτικό φορέα. Προθεσμία συμμόρφωσης είναι η 17.12.2023, με ενημέρωση της αρμόδιας Επιθεώρησης Εργασίας σχετικά με την ολοκλήρωση της συμμόρφωσης μέχρι τις 17.02.2024 – εκτός από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις με περισσότερους από 249 εργαζόμενους όπου η συμμόρφωση έχει ήδη ξεκινήσει.

Είναι τέλος ενδιαφέρον ότι μεταξύ των υποχρεώσεων του Υ.Π.Π.Α. είναι και η παροχή κατάλληλων πληροφοριών σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αναφορών και η κοινοποίησή τους σε εμφανές σημείο, η παροχή σαφών και ευχερώς προσβάσιμων πληροφοριών για τις διαδικασίες υπό τις οποίες οι αναφορές μπορούν να υποβληθούν στην Ε.Α.Δ., ο σχεδιασμός και συντονισμός επιμορφωτικών δράσεων σχετικά με την δεοντολογία και την ακεραιότητα και ο σχεδιασμός της χάραξης εσωτερικών πολιτικών για την ενίσχυση της ακεραιότητας και της διαφάνειας του φορέα. Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης σχετικής Υπουργικής Απόφασης συνιστάται η θέσπιση μίας σύντομης πολιτικής με τις διαδικασίες υποβολής εσωτερικών και εξωτερικών αναφορών και η ανάρτησή της στον ιστότοπο της επιχείρησης.